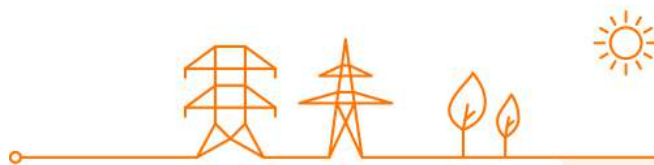

REACTIE RAADPLEGING

Reactie van Elia op het publiek raadplegingsdocument (PRD)658E/63

Met betrekking tot de ontwerpbeslissing (B)658E/63 over de doelstellingen die Elia System Operator nv in 2020 moet behalen in het kader van de stimulans voor de bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie

Inleiding

Elia System Operator (hierna “Elia”) heeft het publiek raadplegingsdocument (PRD)658E/63 over de doelstellingen die Elia System Operator nv in 2020 moet behalen in het kader van de stimulans voor de bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie aandachtig geanalyseerd. Via deze nota wenst Elia te reageren op deze publieke raadpleging.

De reactie kan als niet-confidentieel worden beschouwd.

Elia is uiteraard steeds bereid om onderstaande reactie in meer detail toe te lichten indien de CREG dit zou wensen.

Reactie op de raadpleging

Elia constateert dat ondanks het overleg tussen de CREG en Elia van 21 augustus 2019 en hierop volgend de aanpassingen aan het initiële projectvoorstel dat wij op 30 augustus hebben overgemaakt, de CREG toch nog – soms substantiële – aanpassingen opneemt in deze ontwerpbeslissing. Met betrekking tot de aanpassingen aan twee stimulansen wil Elia opmerkingen formuleren.

1. Vergoeding van aFRR- en mFRR-reserves: pay-as-bid vs pay-as-cleared

Elia is in principe niet gekant tegen de voorgestelde toevoeging *“De studie zal tevens de compatibiliteit onderzoeken van de twee mechanismen met de verwachte Europese evoluties met betrekking tot de uitwisseling en het delen van balanceringscapaciteit, en in het bijzonder een beschrijving van de stand van zaken van de besprekingen betreffende de implementatie van een grensoverschrijdende samenwerking in de CORE-regio voor de uitwisseling van balanceringscapaciteit, evenals een raming van de winst die België zou kunnen halen uit een deelname aan een dergelijke samenwerking, onafhankelijk van het feit of er al dan niet wordt overgeschakeld van een pay-as-bid mechanisme naar een pay-as-cleared mechanisme.”*

Elia wil niettemin opmerken dat er momenteel nog geen enkele concrete actie met betrekking tot de uitwisseling en het delen van balanceringscapaciteit lopende is. De enige mogelijke conclusie van het geïndiceerde onderzoek kan dus eigenlijk ex ante worden vastgesteld, namelijk dat er geen problemen met de comptabiliteit kunnen worden vastgesteld wegens het ontbreken van uitwisseling.

Elia wil hieraan toevoegen dat er momenteel ook geen besprekingen betreffende de implementatie van een grensoverschrijdende samenwerking in de CORE-regio lopende zijn. Deze toevoeging lijkt dan ook niet nodig, tenzij wij deze verwijzing niet correct begrijpen.

2. Scarcity pricing

Met betrekking tot de stimulans voor 2020 inzake scarcity pricing wenst Elia een aantal opmerkingen te maken over zowel de context van scarcity pricing, het door de CREG beoogde scarcity pricing mechanisme en de concrete formulering van deze stimulans met betrekking tot zijn scope en aanpak.

2.1 De context van scarcity pricing

Elia heeft met aandacht de CREG-nota (Z)1986 van 12 september 2019 over de implementatie van een scarcity pricing mechanisme in België gelezen alsook de bij deze nota toegevoegde studie uitgevoerd voor de CREG door het CORE departement van de Université Catholique de Louvain. In deze nota en studie vallen volgende contextelementen op die relevant zijn in het kader van het vastleggen van de stimulansen voor 2020:

- Vooreerst blijkt uit de CORE studie dat het scarcity pricing mechanisme dat door CREG en UCL-CORE naar voren wordt geschoven een mechanisme is dat focust op het geven van additionele stimulansen voor de ontwikkeling van (snelle) flexibiliteit. Hiermee wordt capaciteit bedoeld die kan reageren binnen de 15 minuten of 7,5 minuten, zijnde aFRR en mFRR. Dit wordt ook bevestigd in de nota van de CREG:

“1. [...] This introduction has contributed to push out of the market more classical units with higher variable costs (mainly CCGT) providing reserves, voltage support, inertia,... This phenomenon renders necessary an adequate remuneration of these services necessary to ensure system reliability.

2. In order to provide a better remuneration of reserves answering to the challenges mentioned in the previous paragraph, the CREG is considering the implementation of a scarcity pricing mechanism in Belgium.”

Het is belangrijk de door de CREG geïdentificeerde noodzaak tot een scarcity pricing mechanisme, nl. een noodzaak tot bijkomende stimulansen voor flexibiliteit (FRR) in een context met steeds meer hernieuwbare energie, te onderscheiden van bevoorradingszekerheidsproblemen (*adequacy*). Merk op dat het leveren van FRR significant veeleisender is dan wat qua technisch serviceniveau vereist wordt voor capaciteit die (louter) bijdraagt tot bevoorradingszekerheid. In haar nota geeft de CREG ook duidelijk aan dat een scarcity pricing mechanisme zoals door de CREG bedoeld niet in contradictie is met een capaciteitsvergoedingsmechanisme zoals voorzien in de Belgische Elektriciteitswet en waarvoor de implementatie lopende is. Zo schrijft de CREG: *“10. [...] Scarcity pricing mechanisms may coexist with a capacity remuneration mechanism.”*

Elia wenst in dit kader ook op te merken dat uit haar studie *“Adequacy and flexibility study for Belgium 2020-2030”* van juni 2019 blijkt dat er verwacht kan worden dat er voldoende flexibele middelen in het systeem geïnstalleerd zullen zijn om met stijgende fluctuaties tussen injecties en afnames als gevolg van meer volatiele generatie om te gaan. Dit geldt voor de bestudeerde periode 2020-2030 en wanneer ook adequacy verzekerd is en een grote robuustheid is inzake de geïnstalleerde capaciteitsmix. Op basis van deze studie zou er geconcludeerd kunnen worden dat er geen noodzaak is voor bijkomende investeringssignalen specifiek gericht op flexibiliteit. Zolang er globaal immers een voldoende signaal is om de bevoorradingszekerheid te garanderen – zoals via het voorziene capaciteitsvergoedingsmechanisme – zal de resulterende capaciteitsmix ook voldoende flexibiliteit bevatten. Elia bemerkt dat in het kader van de besprekingen over deze adequacy & flexibiliteitsstudie, de CREG geen fundamentele opmerkingen op dit deel van de studie en de conclusies hieromtrent heeft geuit.

- Uit de studie van de UCL-CORE en uit de nota van de CREG (cf. randnummer 50) zou de geschatte kost volgens de assumpties van de studie van het bestudeerde scarcity pricing mechanisme voor een niet-flexibele afnemer gemiddeld 6,9 €/MWh bedragen. De studie geeft echter niet aan hoe dit gefinancierd zou moeten worden. Ook indien het mechanisme alsnog zou resulteren in prijsadders van 0 €/MWh (wat a priori niet uit te sluiten is gezien er de komende jaren geen flexibiliteitsprobleem voorzien wordt) en dus geen toegevoegde waarde zou hebben, is het belangrijk te bemerken dat elke implementatie en verdere opvolging van een scarcity pricing mechanisme additionele kosten en middelen zal vergen van zowel Elia als van de marktpartijen.

- In haar nota verwijst de CREG ook naar het recent aangenomen Europese Clean Energy Package en in het bijzonder naar Verordening 2019/943. Het is bij de lezing van deze Verordening dan ook belangrijk het duidelijke onderscheid tussen “*scarcity pricing*” enerzijds en een “*shortage pricing function*” anderzijds te maken. In de Verordening wordt met *scarcity pricing* verwezen naar de mogelijkheid van de energiemarkt om (extreme) hoge prijzen te noteren. Hiervoor moet het marktdesign dan ook juist ontwikkeld worden door te voorzien in goede marktregels, het wegnemen van barrières voor vraagsturing om deel te nemen aan de markt etc. Het gebruik in de Verordening van de term “*scarcity pricing*” dekt niet dezelfde lading als de term “*scarcity pricing*” in de studie van UCL-CORE en het mechanisme bedoeld door CREG in haar nota. Voor zover juridisch compatibel (zie hieronder) zou een mechanisme zoals bedoeld door de CREG eerder vallen onder waar in het Clean Energy Package verwezen wordt naar *shortage pricing function*.

Daarnaast is het echter ook van belang de link met de Balancing Guideline (EBGL) na te gaan, zoals ook vermeld in artikel 20 van de verordening dat expliciet verwijst naar een *shortage pricing function* voor *balanceringsenergie*, zoals bedoeld in artikel 44(3) van de EBGL. Merk op dat zoals ook vermeld in artikel 20 van de verordening en zoals ook geschreven in artikel 44(3) van de EBGL zo'n *shortage pricing function* gericht dient te zijn op *balanceringsenergie*. Artikel 44(3) van de EBGL geeft ook aan dat het mechanisme dient van toepassing te zijn op de *Balancing Responsible Parties*. Het door de CREG voorgestelde mechanisme richt zich eerder tot de *balancing reserve* en dus tot de *Balancing Service Provider*. De vraag stelt zich dus of het design zoals door de CREG voorgesteld juridisch compatibel is met het Clean Energy Package.

- Het is ook relevant op te merken dat in artikel 20 van de Verordening wordt aangegeven dat een *shortage pricing function* dient overwogen te worden bij het aanpakken van bevoorradingszekerheidsproblemen. Dit is niet hetzelfde als een verplichting of een noodzakelijke voorwaarde voorafgaand aan een capaciteitsvergoedingsmechanisme zoals de CREG in haar nota lijkt te suggereren. Elia wenst ter zake op te merken dat we in België reeds vele jaren beschikken over een mechanisme dat aan de definitie van *shortage pricing function* voldoet, namelijk de *Alpha* parameter bovenop het onevenwichtstarief.

Het is voor Elia belangrijk om de juiste context voor ogen te hebben zowel qua eventuele noodzaak als qua financiële impact en wettelijk kader. De logische volgorde is om deze elementen eerst verder scherp te stellen alvorens te besluiten dat een *scarcity pricing* mechanisme toegevoegde waarde brengt voor België en een prioriteit moet zijn voor verdere ontwikkeling. Elia wenst niet vooruit te lopen op een dergelijke analyse en een eventueel besluit, maar meent wel dat op basis van de voorliggende informatie, inclusief de studies verricht door en in opdracht van de CREG, de toegevoegde waarde onvoldoende is aangetoond om op dit moment een implementatie te verantwoorden zoals voorzien in de voorgestelde formulering van de incentive, en dat het prioritaire karakter dat de CREG naar voor schuift voor deze ontwikkeling sterk betwijfeld kan worden.

In het kader van voorgaande incentives inzake *scarcity pricing* heeft Elia weliswaar een aantal elementen i.v.m. *scarcity pricing* berekend (bv. de concrete berekening van verschillende price adders zoals voorgesteld door CREG en UCL-CORE), maar Elia heeft hierbij steeds aangegeven dat het fundamentele vragen heeft over de concrete toepassing van zo'n mechanisme in België in de vorm zoals voorgesteld door de CREG.

2.2 Het door de CREG beoogde scarcity pricing mechanisme

Elia stelt vast dat de CREG sinds haar eerste studies en publicaties inzake scarcity pricing vertrekt van het mechanisme zoals geïmplementeerd in de Texaanse energiemarkt ERCOT. Hoewel dit voor de Texaanse markt mogelijks het meest geschikte mechanisme is, stelt Elia zich de vraag in welke mate ook alternatieve scarcity pricing mechanismen zijn overwogen en waarom het Texaanse model superieur zou zijn.

Het is immers duidelijk dat het ERCOT marktdesign waarop het scarcity pricing mechanisme wordt geënt op verschillende vlakken fundamenteel afwijkt van het Belgische en Europese marktdesign dat momenteel in voege is en verder voorzien, onder meer in uitvoering van de Europese regelgeving sinds jaren (bv. Elektriciteitsrichtlijn, netwerk codes en zoals herbevestigd in Clean Energy Package). Het is op te merken dat beide marktdesigns op fundamentele punten verschillend zijn. Zo is het ERCOT marktdesign niet portfolio-gebaseerd, noch gericht op self-dispatching, maar unit-based met een veel grotere centrale, coördinerende rol voor de marktoperator in het clearen van de markt en het dispatchen van eenheden zowel in Day-Ahead als met het oog op het aanhouden van reserves in real-time via een zekere co-optimalisatie. Een ander fundamenteel verschil is dat de Belgische energiemarkt sterk geconnecteerd is - zowel fysiek als economisch - met naburige markten en niet in isolement kan bekeken worden, hetgeen in de context van ERCOT een veel minder prominente rol speelt. Het grensoverschrijdende karakter van de Belgische energiemarkt zal bovendien in de toekomst enkel toenemen, bijvoorbeeld door de verdere ontwikkelingen in de balancing en ancillary services markten (cf. MARI & PICASSO) als gevolg van de implementatie van de Europese regelgeving (bv. EBGL). Het door de CREG beoogde scarcity pricing mechanisme vertrekt net vanuit sterke assumpties inzake deze op de real-time gerichte markten en de daarmee gelinkte marktrollen (in het bijzonder BRP en BSP).

Een cruciale vraag is in welke mate het überhaupt wenselijk is om het Belgisch/Europese marktdesign dermate aan te passen om een scarcity pricing mechanisme in de stijl van ERCOT mogelijk te maken. Zelfs de studies van de UCL-CORE geven hierop geen antwoord maar vertrekken van de premisse dat het target design voor een scarcity pricing mechanisme het ERCOT-design is. Vanuit dit standpunt wordt dan bekeken welke wijzigingen in België noodzakelijk zouden zijn om een gelijkaardig scarcity pricing mechanisme te kunnen invoeren. Dient de vraag niet gesteld te worden of het naar voren geschoven target design wel het beste referentiekader biedt voor België (en Europa) of dat wijzigingen aan dit design of – desnoods – een fundamenteel ander design geschikter kan zijn, in de mate dat een scarcity pricing mechanisme op zich al noodzakelijk is?

In de mate dat een scarcity pricing mechanisme voor België toegevoegde waarde zou kunnen brengen (cf. supra), lijkt het Elia dan ook cruciaal om eerst een antwoord te hebben op bovenstaande vraag inzake gewenst design voor een scarcity pricing mechanisme alvorens een concreet implementatietraject met een specifieke streefdatum te ambiëren zoals in de formulering van de stimulans. Dit is in lijn met de visie die Elia steeds heeft kenbaar gemaakt met betrekking tot dit thema, onder andere in de context van voorgaande incentives inzake scarcity pricing.

Elia wil benadrukken dat zij beschikbaar is en blijft om actief bij te dragen tot dergelijke reflectie via het kader van de stimulansen of daarbuiten.

2.3 Het voorstel van CREG voor de incentive 2020 inzake scarcity pricing

Rekening houdend met bovenstaande opmerkingen met betrekking tot zowel de context als de gemaakte keuze voor een ERCOT-gebaseerd scarcity pricing mechanisme, kan Elia niet akkoord gaan met het door de CREG geformuleerde voorstel van de incentive van 2020 inzake scarcity pricing. Volgende elementen zijn cruciaal voor Elia:

- Om de redenen hierboven reeds toegelicht, is het volgens Elia prematuur om over te gaan tot implementatieplannen van een concreet design waarvoor de wenselijkheid en de haalbaarheid in de Belgische en Europese context nog niet ten gronde is geëvalueerd.
- Het nastreven van implementatieplannen is a fortiori problematisch omdat de CREG reeds een voorafname maakt aan de implementatiedatum (eind 2021) zonder reeds een zicht te hebben op de eventuele impact van een designkeuze en de te overwinnen barrières om dit mogelijk te maken.
- Elia steunt weliswaar het voorstel van de CREG om de studie van UCL-CORE aan een kritische analyse te onderwerpen en hierbij te kijken naar mogelijke alternatieve invullingen. Elia kan hierbij echter niet aanvaarden dat de analyse ex ante beknot wordt door te stellen dat alternatieven moeten bekeken worden *‘zonder het oorspronkelijk voorstel te vervormen’*. Elia is bereid de studie van UCL-CORE als vertrekpunt te nemen, maar dient de intellectuele vrijheid te hebben om een gedegen en open analyse hiervan te maken zonder voorafnames aan de eventuele conclusies.
- In het voorstel van de CREG wordt ook aangegeven dat: *‘Het gedetailleerd designvoorstel zal samen met het CORE opgemaakt worden.’* Het is voor Elia op basis van deze beschrijving niet mogelijk te beoordelen hoe die samenwerking dient te verlopen. Vooreerst stelt de vraag zich op welke wijze UCL-CORE betrokken zal worden. Elia gaat ervan uit dat UCL-CORE zal optreden als adviseur van de CREG (en dus op kosten van de CREG). Elia gaat er verder ook vanuit dat UCL-CORE betrokken kan worden in het door Elia op te leveren werk, maar Elia behoudt zich steeds het recht voor een eigen mening te ontwikkelen die niet noodzakelijk dezelfde hoeft te zijn als deze van UCL-CORE (of de CREG). In de mate dat de CREG beoogt dat de analyses van Elia volledig onderschreven dienen te worden door UCL-CORE, is dit voor Elia een onaanvaardbare beperking van haar vrijheid om gedegen analyses en voorstellen te ontwikkelen.

Elia stelt dan ook volgende alternatieve formulering van deze stimulans voor 2020 voor:

Uitvoering van een kritische studie “Study on the general design of a mechanism for the remuneration of reserves in scarcity conditions”, die op vraag van de CREG is uitgevoerd door het CORE (Center for Operation Research, Université catholique de Louvain) en in september 2019 op de website van de CREG is gepubliceerd.

Deze kritische studie zal de volgende elementen omvatten:

- *Algemene beschouwing van de studie, haar uitgangspunten en haar conclusies, in het licht van de specifieke Belgische en Europese context;*
- *Voor alle in de studie opgelijste designevoluties of -varianten:*
  - *Bespreking van de voor- en nadelen rekening houdend met het bestaande of verwachte Belgische en Europese marktdesign en regulatorisch kader;*
  - *Inschatting van de haalbaarheid van de voorgestelde variant. Onder meer de link met lopende projecten MARI en PICASSO zal expliciet worden geanalyseerd;*
  - *Vertrekkende van de studie van UCL-CORE, voorstelling van mogelijke alternatieven in de mate dat deze alternatieven meer voordelen of minder nadelen, dan wel een betere haalbaarheid vertonen.*
  - *Voor de geanalyseerde designevoluties en de eventuele alternatieven zal Elia een analyse van de impact van de designkeuzes en de eventueel te overwinnen barrières maken om zo een eerste inzicht te verschaffen over de haalbaarheid van een eventuele toekomstige implementatie. Hierbij zal in het bijzonder rekening gehouden worden met de verplichtingen van de projecten MARI en PICASSO als ook de vigerende wetgeving terzake.*

Elia zal op regelmatige basis de CREG en UCL-CORE op de hoogte houden van de voortgang van de studie en tussentijds de bevindingen van Elia toelichten en bespreken teneinde eventuele feedback afdoende te integreren in haar analyse.

Uitvoeringsdata:

- openbare raadpleging vanaf 1 oktober 2020;
- werkzaamheden afgerond op 23 december 2020.

Betrokken bedrag: € 500.000. De toekenning van dit bedrag is onderworpen aan de uitvoering van de bovenvermelde taken en de aanvaarding ervan door de CREG.

